

Inhoudelijk jaarverslag 2016
Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer
Water, Land & Dijken

Foto Loek Londo: Azolla

Purmerend, november 2017

Water, Land & Dijken
Slenkstraat 70
1441 MS Purmerend

Inhoud

Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer	3
Vernieuwing	3
Optimalisatie cursus Agrarisch Natuurbeheer	3
Nulmeting	3
Vrijwilligers opleiden voor tellingen.....	3
Waterpakketten nieuw	3
Aanschaf weidevogeldrone	3
Innovatieprogramma Veen	4
Particulier Natuurbeheer, dienstverlening	4
Omvormen landbouw naar natuur (SKNL)	4
Certificeren en aanvraag beheersubsidie natuur (SNL-N)	4
Begeleiden particulier natuurbeheer (service contract).....	4
Bodem & Water.....	4
Ruimte voor Groei	5
Natuurvriendelijke oeverbescherming.....	5
Waterplan Beemster	5
Pilot biodiversiteitsmonitor.....	5
Nieuw keurmerk voor educatieboerderijen.....	5
Ganzenvlees breder op de kaart	6
Boerenlandpaden	6
Waterlandse Poldertocht	6
Vrijwilligers	6
Communicatie met vrijwilligers.....	6
Excursies en Workshops	7
Cursussen ten behoeve van weidevogelbescherming	7
Informatieavonden voor vrijwilligers	7
Verspreiding van Kaarten, routes en flyers.....	7
Nominatie Gouden Gruttopul	7
Music of Migration	8
Eindejaarsgeschenk	8

Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer

Vernieuwing

2016 was het jaar van vernieuwing voor het agrarisch natuurbeheer. We zijn gestart met een nieuw stelsel waarbij de collectieven de verantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering van het beheer. Collectief, samen met de leden, willen we ervoor zorgen dat de weidevogelstand stabiliseert en na zes jaar stijgt.

Optimalisatie cursus Agrarisch Natuurbeheer

De nieuwe leden van WLD zijn verplicht een cursus Agrarisch Natuurbeheer te volgen bij deelname aan projecten. In 2016 hebben we deze cursus geoptimaliseerd en met veel enthousiasme gegeven aan een twintigtal nieuwe leden.

Nulmeting

Om de huidige weidevogelstand te bepalen hebben we in 2016 een nulmeting laten uitvoeren, een telling van de grutto- en tureluurstand in ons werkgebied waar weidevogelcontracten afgesloten kunnen worden, zo'n 17.000 ha. Uit deze telling is gebleken dat in 2016 70% van de grutto's die hebben gebroed ook daadwerkelijk kuikens vliegvlug hebben gekregen.

Vrijwilligers opleiden voor tellingen

In 2016 is de telling uitgevoerd door professionals. Hier zit een kostenplaatje aan, vandaar dat we in 2016 bijna 50 vrijwilligers hebben opgeleid voor de uitvoering van beheermonitoring. Deze vrijwilligers kunnen de volgende jaren, hetzij zelfstandig, hetzij met hulp, een weidevogeltelling uitvoeren.

Waterpakketten nieuw

Onder het nieuwe agrarisch natuurbeheer stelsel is het ook mogelijk om waterpakketten af te sluiten, zoals baggeren met de baggerpomp, ecologisch slootschonen, beheer van de natuurvriendelijke oever en botanische weiderand. Doel hiervan is de verbetering van de biodiversiteit en de waterkwaliteit.

Aanschaf weidevogeldrone

Water, Land & Dijken heeft een weidevogeldrone aangeschaft vanuit het innovatiefonds. Deze drone is speciaal ontwikkeld om met een warmtecamera nesten op te sporen. Dit maakt het een nieuw hulpmiddel bij de bescherming van weidevogels. WLD heeft meegedacht in de laatste fase van de ontwikkeling als voorbereiding op de inzet van deze machine in het voorjaar van 2017.

Innovatieprogramma Veen

Reduceren van de bodemdaling met 90%, dát is het doel van het Innovatieprogramma Veen. Dit door de aanleg van drukdrainage op een melkveebedrijf en teelt van natte akkerbouw, met gewassen als lisdodde en azolla, in natuurgebied. In 2016 hebben we hard gewerkt aan de eerste kaders van dit Programma. Het zoeken naar een geschikte locatie, de werving van de melkveehouder, het schetsen van de kaders en de ontwikkeling van kennis van de betrokkenen, dit allemaal om in 2017 tot concrete uitvoering over te kunnen gaan.

Particulier Natuurbeheer, dienstverlening

Omvormen landbouw naar natuur (SKNL)

Percelen met een agrarische bestemming kunnen worden omgevormd naar een natuur bestemming. Hierbij verandert de hoofdfunctie landbouw naar natuur. In de meeste gevallen gaat dit om natuur gericht op weidevogels. Op deze percelen worden de nodige aanpassingen gedaan zodat het geschikter wordt voor weidevogels. De omvorming en inrichting wordt de SKNL genoemd, WLD helpt particulieren bij de aanvraag en geeft advies over de inrichting.

Certificeren en aanvraag beheersubsidie natuur (SNL-N)

Vanaf 2017 is het verplicht om voor het aanvragen van een beheervergoeding voor natuur een certificaat te behalen. WLD biedt de dienst aan om deze certificering aan te vragen, hierbij wordt via de stichting Part-Ner een handboek ingevuld en een werkplan omgesteld.

Begeleiden particulier natuurbeheer (service contract)

Naast de hierboven beschreven diensten begeleid WLD particulieren ook actief in het natuurbeheer. Hierbij wordt binnen een periode van 6 jaar minimaal 3 keer een inventarisatie uitgevoerd. Daarnaast verzorgen we ook alle administratie en rapporteren we over het beheer. Particulieren kunnen met vragen over natuurbeheer in dit geval ook altijd bij WLD terecht.

Bodem & Water

In 2016 is er een samenwerking gestart met Provincie Noord-Holland, de drie Noord-Hollandse waterschappen, LTO en de Noord-Hollandse agrarische collectieven om een nieuwe subsidieregeling te ontwikkelen rondom de thema's bodem en water. Het doel is om meer waterbewustzijn te creëren in de agrarische sector en daarmee te zorgen voor een dusdanige veranderde bedrijfsvoering/inrichting, dat deze bijdraagt aan een veerkrachtig en klimaat robuust watersysteem. Dit door in te zetten op kennisdeling en het subsidiëren van maatregelen die bijdragen aan een betere waterkwaliteit of zuiniger omgaan met water. Agrariërs zijn hierbij betrokken om mee te denken tijdens klankbordavonden over geschikte maatregelen en aandachtspunten in de diverse landbouwsectoren waarvoor subsidie beschikbaar moet komen.

Ruimte voor Groei

Door minder intensief aan oeverbeheer te doen komen er meer waterplanten en verbeterd de waterkwaliteit. Vanaf 2106 is er in samenwerking met HHNK een 3-jarig project gestart om te kijken wat het effect is als je in de overbreedte (zijkanen) van de sloten de slootvegetatie laat staan. Door minder te maaien en baggeren in die overbreedte is er meer ruimte voor waterleven wat de waterkwaliteit ten goede komt. Twee keer per jaar worden geselecteerde sloten gemonitord en waterkwaliteit gemeten.

Natuurvriendelijke oeverbescherming

In samenwerking met Landschap Noord-Holland is via de Landschapselementenregeling 2106 3,5 km natuurvriendelijke oeverbescherming gerealiseerd. Doel is om afkalving te stoppen en meer biodiversiteit in het gebied te brengen.

Waterplan Beemster

Voor het HHNK hebben wij de afkalvingsproblematiek in de Beemster geïnventariseerd. Dit heeft geresulteerd in een inventarisatie en het opstellen van een uitvoeringsprogramma. De knelpunten worden in 2017 opgelost.

Pilot biodiversiteitsmonitor

Friesland Campina, het Wereldnatuurfonds en Rabobank hebben de handen ineengeslagen om te verkennen hoe zij samen een positieve impuls kunnen geven aan het verduurzamen van de melkveehouderij. WLD heeft samen met een aantal leden meegewerkt aan de eerst opzet voor de biodiversiteitsmonitor. Deze meetlat geeft per boer aan hoeveel hij doet en nog kan doen voor natuur op zijn bedrijf. Uit deze verkenning zijn duidelijke meetpunten gekomen voor verschillende delen van Nederland.

Nieuw keurmerk voor educatieboerderijen

Landelijk is er weer meer aandacht voor boerderijeducatie, o.a. door de oprichting van het overkoepelende platform Boerderijeducatie Nederland. Om scholen ervan te overtuigen dat een boerderij een geschikte leeromgeving is en veel leerdoelen op de boerderij voorkomen werken alle educatieboerderijen mee aan een vernieuwd certificeringssysteem en keurmerk. In 2016 zijn de Noord-Hollandse educatieboerderijen met dit traject van start gegaan.

Ganzenvlees breder op de kaart

Om het ganzenvlees breder op de kaart te zetten is een kookwedstrijd georganiseerd bij het ROC in Amsterdam waar chef-koks van gerenommeerde restaurants hebben gestreden om het smakelijkste ganzenrecept. Aansluitend is de week van de zomergans georganiseerd waar binnen Laag Holland 8 restaurants aan hebben meegewerkt door minimaal een week ganzengerechten op de kaart te zetten. Zij hebben dit als succesvol ervaren.

Boerenlandpaden

In samenwerking met het Recreatieschap Alkmaar- en Uitgeestermeer is er weer een boerenlandpad opengesteld nl. het Noorderveenpad tussen de Vaartdijk en de Dorpsstraat in Assendelft Het is een afwisselend pad van ong. 1500 m met trekpuntje. Met de agrariërs over wiens land het pad loopt is een beheer- en onderhoudsovereenkomst afgesloten

Waterlandse Poldertocht

Op zondag 3 juli 2016 heeft de Waterlandse Poldertocht in Waterland-Oost plaatsgevonden, een unieke wandeltocht door Waterland-Oost in schaatssfeer, met koek en zopie, stempelposten en vertier onderweg. Deze wandeltocht is georganiseerd door Water, Land & Dijken en de ijsclubs van Broek in Waterland en Zuiderwoude, in samenwerking met SBB. Aan deze wandeltocht hebben ca. 650 wandelaars meegedaan. Dankzij de openstelling van het land door agrariërs kwamen de wandelaars daar waar ze anders nooit kunnen komen. Zo zagen zij de kernwaarden en veelzijdigheid van het landelijk gebied en is er absoluut sprake van versterking van de stad-platteland relatie.

Vrijwilligers

In het werkgebied van WLD waren in 2016 ongeveer 620 vrijwilligers werkzaam. Het merendeel daarvan is actief in de weidevogelbescherming. Sommige vrijwilligers houden zich ook bezig met promotieactiviteiten, postverzorging, controle boerenlandpaden, rietlandbeheer en monitoren van oevers. De Vrijwilligersraad (VR) vertegenwoordigt al deze vrijwilligers binnen de organisatie van WLD en komt ongeveer eens in de zes weken bijeen. De VR heeft scholing van de vrijwilligers regelmatig op de agenda staan. De vrijwilligers zijn via de VR ook vertegenwoordigd in het bestuur van de vereniging

Communicatie met vrijwilligers

Via de digitale nieuwsbrief 'Vrijwilligers Nieuws' die ongeveer 20 keer verschenen is, worden de vrijwilligers o.a. geïnformeerd over excursies en cursussen waar ze zich voor kunnen aanmelden en ontvangen ze de uitnodigingen voor de start- en slotavond en andere informatieavonden.

Excursies en Workshops

De excursiewerkgroep van de VR heeft ook dit jaar weer een aantal excursies georganiseerd waar vrijwilligers aan konden deelnemen. De excursies/workshops die georganiseerd worden voor de vrijwilligers zijn in principe altijd gratis, tenzij anders vermeld.

In totaal zijn 7 excursies georganiseerd waar 170 vrijwilligers aan hebben deelgenomen. De excursies hebben als doel de vrijwilligers met elkaar in contact te brengen en ze zoveel mogelijk van de natuur te laten zien.

Excursies/lezingen waren:

Winterfietstocht Twiske, workshop imker, zomerexcursie Texel, workshop koe schilderen, landschapswandelen in de Zeevang, Eilandspolder en een paddenstoelen wandeling.

Cursussen ten behoeve van weidevogelbescherming

De VR heeft in samenwerking met de projectleider weidevogelbescherming van Landschap Noord-Holland de volgende cursussen georganiseerd: basiscursus weidevogelbescherming (februari/maart); gebruik website weidevogelbescherming.nl & veranderingen in Agrarisch Natuurbeheer m.i.v. 2016 (februari); cursus inventariseren weidevogelterritoria theorie en praktijk (maart/april); docentencursus Beheermonitoring Weidevogels monitoren/tellen van broedparen, Praktijkles ' Reilen en Zeilen bij de boer' (september)

Informatieavonden voor vrijwilligers

Traditie is het weidevogelseizoen in te luiden met een Startavond (maart) en af te sluiten met een Slotavond (november). Beide avonden zijn als vanouds zeer druk bezocht met ongeveer 150 vrijwilligers, agrariërs en genodigden. De vrijwilligersavond (mei) is bestemd voor vrijwilligers en belangstellenden waar onder het genot van een hapje en een drankje ervaringen worden uitgewisseld en een tussenbalans wordt opgemaakt.

Verspreiding van Kaarten, routes en flyers

In het voorjaar zijn weer een aantal vrijwilligers op pad gegaan om de Toeristische Kaarten Laag Holland, de Fiets- en Wandelkaarten en de folders van de Rustpunten te verspreiden onder de ondernemers in het gebied.

Nominatie Gouden Gruttopul

Voor de vierde keer reikt de Vrijwilligersraad de Gouden Grutto Pul uit aan een veehouder die grote inzet heeft getoond om de weidevogels te beschermen. Cees Hardebol ontvangt dit jaar de Gouden Grutto Pul. Cees is al 20 jaar actief via Water, Land & Dijken, en is vanaf het vroege voorjaar bezig de meest ideale omstandigheden voor de weidevogels te creëren. Met succes!

Music of Migration

In 2016 is het 20 jaar geleden dat een handjevol boeren zich verenigden om de weidevogelbescherming beter te organiseren. De Vrijwilligersraad en het Bestuur vonden dit een reden om het te vieren. Het eindejaarsgeschenk 2015 is een uitnodiging voor de voorstelling 'Music of Migration' die op 22 februari 2016 gegeven wordt in de Purmaryn in Purmerend. Tijdens deze voorstelling vertelt Theunis Piersma, de befaamde grutto-onderzoeker, over het wel en wee van de grutto in wervelende beelden. Daarbij komt een bijzondere muzikale begeleiding van de componist Sytze Pruiksma, die zijn eigen composities hier in een one-man show overbrengt. De natuur, het landschap en de vogels klinken er in door.

Eindejaarsgeschenk

De Vrijwilligersraad vindt het belangrijk om met een eindejaarsgeschenk haar waardering te uiten voor de inzet van de vrijwilligers tijdens het weidevogelseizoen en voor de vrijwilligers die andere vrijwilligerstaken verrichten zoals de promotiestand bemannen of de toeristische kaarten binnen ons gebied te verspreiden. Dit jaar ontvangen de vrijwilligers als geschenk een zaadmatje waarmee zij hun eigen stukje bloemrijke weide kunnen realiseren.